

- Н. Чернописька, Л. Юрченко, Л. Якимшин, Л. Янковська [за наук. ред. Є. Крикавського та С. Кубіва] – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2008. – 596 с.*
2. *Іваненко О. В. Моделі та методи управління запасами на підприємстві в умовах невизначеності / О. В. Іваненко, А. О. Фоменко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу «Економіка та управління підприємствами», 2011 – № 4(16) – С. 108-111.*
 3. *Калабухова С. В. Аналітичне забезпечення управління виробничими запасами суб'єктів господарювання / С. В. Калабухова // Економіка та підприємництво: зб. наук. праць молодих учених та аспірантів, 2009. – Вип. 23. – С. 301–311.*
 4. *Куницька О. М. Управління запасами з використанням сучасних підходів логістики та маркетингу / О. М. Куницька, Є. В. Мерзиевська // Вісник НУ «Львівська політехніка». – Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, 2009. – «Логістика» № 649 – с.193-198.*

О.Г. МЕЛЬНИК, А.В. ТОДОЩУК, М.Є. АДАМІВ
Національний університет "Львівська політехніка"

МИТНИЙ ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ ЩОДО УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ МІЖНАРОДНИХ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ¹

© Мельник О.Г., Тодощук А.В., Адамів М.Є., 2018

В сучасних умовах зростання загроз національній та міжнародній безпеці митна система відіграє роль одного із ключових органів влади, діяльність якого першочергово повинна бути спрямована на захист держави та її суспільства. При цьому слід врахувати, що інтеграційні процеси іманентно перетворюють державні кордони в умовні межі, що вимагає посилення безпекової та захисної функцій національних митниць для формування безпечних міжнародних ланцюгів постачання. В умовах європейської інтеграції та військово-політичної нестабільності Україна повинна володіти ефективною митною системою, що забезпечуватиме належний рівень національної безпеки, захист держави та її громадян, територіальну цілісність країни. На жаль, на сьогодні робота вітчизняних митних органів характеризується існуванням вагомих проблем, що перешкоджають ефективному виконанню основних митних функцій. За таких обставин виникає нагальна необхідність у реформуванні митної системи України, що повинно ґрунтуватись на врахуванні зарубіжного досвіду розвинених європейських держав, які характеризуються дієвими прогресивними митними органами. У цьому контексті доцільно звернути увагу на митний досвід Німеччини, котра зарекомендувала себе як одна із успішних європейських держав із ефективною митною системою.

За даними Індексу ефективності логістики [1], котрий щорічно складається Світовим Банком, у 2018 р. Німеччина посіла 1 місце серед 159 країн світу та за структурним параметром «Митниця» цього Індексу аналогічно лідувала у рейтингу. Відповідно до Міжнародного рейтингу «Doing Business» Світового Банку [2] у 2018 р. за параметром «Міжнародна торгівля» досліджувана країна зайняла 39 позицію у числі 190 держав. В межах Індексу сприяння торгівлі [3], що формується Світовим Економічним Форумом та Глобальним Альянсом, у 2016 р. Німеччина опинилась на 9 місці серед 139 країн. Як бачимо, у 2018 р. Німеччина займала доволі високі позиції у провідних міжнародних рейтингах, що характеризують митні параметри держави. Особливої уваги заслуговує лідируюче місце у рейтингу ефективності логістики, що свідчить про високий рівень митного управління безпекою міжнародними ланцюгами постачання у Німеччині.

¹ Публікація містить результати досліджень, проведених при грантовій підтримці Державного фонду фундаментальних досліджень за конкурним проектом Ф83/81-2018.

У Німеччині митна адміністрація іменується як Центральна митна служба, яка підпорядковується Національному Міністерству Фінансів. Слід зазначити, що у 2016 р. з метою підвищення ефективності функціонування німецької митної системи митна адміністрація була реорганізована у Центральну митну службу [4]. У такій організаційно-структурній реформі була закладена ідея систематизації та зосередження розпорошених між різними органами Міністерства фінансів завдань щодо митного управління у єдиному органі – Центральній митній службі, яка займатиметься питаннями виключно митної специфіки. Це дасть змогу більш контролювано, ефективно та оперативно забезпечувати виконання митних функцій на різних рівнях митної системи Німеччини.

Варто зазначити, що в чинній організаційній структурі управління митних органів Німеччини є окремі структурні підрозділи, які спеціалізуються на питаннях митного управління безпекою міжнародними ланцюгами постачання. Так, серед таких ключових відділів можемо виокремити Відділ III A 2 (служба митного розслідування; аналіз ризиків, аналіз безпеки, кримінальне право та адміністративні правопорушення; заборони та обмеження); Відділ III A 3 – (фінансовий контроль за незадекларованими операціями); Відділ III C 5 (моніторинг ПДВ та запобігання шахрайству) [4].

На сьогодні ключовим напрямом функціонування митної системи Німеччини є надання ефективних митних послуг бізнес-структурам та забезпечення національної безпеки відповідно до європейських стандартів. Як бачимо, митні органи Німеччини позиціонуються як орган влади, що пріоритезує безпекову функцію. Варто зауважити, що німецька митниця відіграє важливу роль у забезпеченні стабільного соціально-економічного розвитку держави, підвищенні рівня національної і міжнародної безпеки та захисті населення від небезпечної чи неякісної продукції.

Про ефективність роботи митних органів Німеччини у сфері управління безпекою міжнародних ланцюгів постачання свідчать досягнуті результати у 2017 р. за відповідним напрямом. Так, діяльність німецької митної системи першочергово пов'язана із активізацією законної міжнародної торгівлі суб'єктів господарювання. На сьогодні Німеччина є однією із найбільш економічно впливових держав у світі. Впродовж 2017 р. обсяг експорту продукції німецьких підприємств у неєвропейські країни перевищив 529 млрд. євро, тоді як, в Німеччину з цих держав було імпортовано товарів вартістю понад 443 млрд. євро. При цьому, у 2017 р. німецькими митниками було вилучено незаконно переміщуваних через митний кордон країни товарів на суму більш, ніж 227 млн. євро [4].

Ще одним із ключових напрямів роботи німецької митної системи є боротьба із митними злочинами на національному та міжнародному рівні. Так, працівники німецької митниці ведуть активну боротьбу із інтернаціональною організованою злочинністю для забезпечення національної і міжнародної безпеки. Мова йде про такі ключові злочини, як незаконна торгівля наркотичними речовинами та зброєю, контрабанда, відмивання грошей, імпорт вибухових речовин, тощо. У цьому контексті функціонують 67 мобільних блокпостів, котрі повністю оснащені необхідним прогресивним матеріально-технічним забезпеченням, в тому числі рухомими рентгенівськими системами. На блокпостах працює близько 1200 працівників. Варто також зазначити, що німецькою митницею забезпечується ефективний митний контроль на морських кордонах. Так, усі морські порти функціонують цілодобово, мають у розпорядженні 31 митний човен та близько 350 водолазів-митників [4].

За даними 2018 р. на сьогодні більше, ніж 3400 виявлених митницею правопорушників перебувають на допиті у німецькій прокуратурі, зокрема щодо податкових злочинів, зовнішньо-економічних правопорушень, міжнародного відмивання грошей або порушення заборон та обмежень під час перетину вантажем кордону. У 2017 р. працівниками німецької митниці вилучено з обігу неоподаткованих сигарет вартістю близько 7 млн. євро, 7 тонн кокаїну, більше 2,8 тонн марихуани, 488 кг гашишу, 83 кг амфетаміну і 62 кг героїну [4].

Отже, на підставі одержаних результатів діагностування позицій Німеччини у провідних міжнародних рейтингах за митно-логістичними параметрами, а також вивчення організаційних засад побудови німецьких митних органів, їх функціонального призначення та результатів роботи можна стверджувати про високий рівень ефективності німецької митниці у сфері управління безпекою міжнародних ланцюгів постачання. Усе вищевикладене формує обґрунтовані

підстави для врахування досвіду митних органів Німеччини при реформуванні вітчизняної митної системи у досліджуваній сфері.

1. Офіційний сайт Міжнародного рейтингу Світового банку «Logistics Performance Index» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lpi.worldbank.org/>
2. Офіційний сайт Міжнародного рейтингу Світового банку «Doing Business» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/>
3. Звіт Світового Економічного Форуму та Глобального Альянсу «The Global Enabling Trade Report 2016» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-enabling-trade-report-2016/#topic=data>
4. Офіційний сайт німецької митниці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zoll.de/EN/Home/home_node.html

О.Б. МНИХ, Н.Я. САПОТНИЦЬКА

Національний університет "Львівська політехніка"

СУСПІЛЬНА ЦІННІСТЬ І ЛОГІСТИКО-МАРКЕТИНГОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

© Мних О.Б., Сапотницька Н.Я., 2018

Маркетинг і логістика кожного підприємства постали перед новими викликами 21 сторіччя в умовах соціальної та екологічної кризи світового масштабу та поляризації національних економік за якістю економічного зростання. До початку 2018р. **Україна** втратила п'ять сходинок у **світовому рейтингу процвітання**, опинившись **на 112-му** місці зі 149 країн [1]. Цей індекс розраховується за 9 показниками: стан економіки, бізнес, влада, освіта, охорона здоров'я, соціальний капітал, екологія, захищеність та персональна свобода громадян. Найвідсталішими категоріями стали "охорона здоров'я" та "безпека": за цими показниками Україна посідає 135-те місце серед 149 країн. Вперше Норвегія зайняла перше місце в даному рейтингу, яка відрізняється від країн світу цілісністю свого соціального буття, його урівноваженістю, гармонійністю [2]. Широка характеристика складових суспільного ладу Норвегії подана за методом відомого вченого Б. Гаврилишина [3].

Назріла гостра необхідність критичної переоцінки результатів діяльності кожного учасника створення суспільної цінності та логістичного ланцюга її просування в іншій системі координат – з точки зору компромісу соціальних, економічних та соціальних цілей розвитку, які є основою концепції сталого розвитку. Щодо трактування поняття «сталий розвиток» зауважимо, що з англійської мови термін «sustainable development» означає урівноважений, гармонійний, збалансований розвиток, процес експлуатації природних ресурсів, що не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби [4-6].

Задекларовані в «Стратегії сталого розвитку Україна – 2020» аж 62 реформи ! та програми розвитку держави, планується здійснити за 5 років. Солідарні з думкою Куйбіди В. [7], що така державна політика є відображенням різновекторного розпилення ресурсів (інтелектуальних, фінансових та людських), яка може не лише переобтяжити діючу та низько ефективну систему державного управління, але й пригальмувати соціально-економічний розвиток України. Через безвідповідальність політичної еліти і урядових структур втрачено важливий цінний ресурс – «час» на розвиток експортного потенціалу та зміцнення ринкових позицій економіки України. Спостережується формування своєрідного ланцюга не лише додаткових економічних втрат бізнесу, але й соціально-політичних – через: зниження платоспроможності населення та умов вільної